

YESNA
PUSIĆ

*Demokracije
i diktature*

Durieux

mena. Proživljen u ovako masovnim razmjerima i u defenzivnom obliku⁷¹ nacionalizam nema jednoznačnu interpretaciju. Budući da se pojavio kao globalni, općeprihvaćeni fenomen u društvu, u njemu se manifestiraju sve varijacije u političkoj kulturi koje u tom društvu postoje. On ne briše razlike između demokrata i autokrata, ne izjednačuje političke oportuniste, kukavice i poltrone s principijelnim zagovornicima pravne države i demokratske procedure. On naprosto u svakom od tih slučajeva poprma različit oblik. Ono što je svima zajedničko je prihvatanje kolektivnog nacionalnog identiteta kao pozitivne vrijednosti koju je potrebno očuvati. U svakom drugom pogledu politički stavovi, strategije i profili, ostaju različiti kao i prije. Slično samoj naciji, nacionalizam postaje naprosto društvenom činjenicom i može ga se upotrijebiti u različiti svrhe. Koji će modalitet prevladati ovisi o političkoj upotrebi nacionalizma.

Treći val nacionalizma u Hrvatskoj povezan je upravo s takvim vrlo određenim pokušajem njegove političke upotrebe. Učestvovanje Hrvatske 1993. godine u agresiji na Bosnu i Hercegovinu i u komadanju te države više se nije moglo oslanjati na difuzni, defenzivni nacionalizam. Za takvu vrstu akcije trebalo je mobilizirati agresivni nacionalizam, koji se poziva na vlastitu superiornost, na parolu, već tako djelovorno korištenu u srpskom izdanju, *svi Hrvati u jednoj državi* i na objektivnu političku pripadnost svih bosanskohercegovačkih Hrvata, bez obzira na njihovo stanovište i volju. Tu nema mjesta liberalnom nacionalizmu koji kombinira pozitivni stav prema kolektivnom identitetu s etičkim individualizmom. Radi se o onom jednostavnijem

71 Misli se u funkciji obrane državnog teritorija, a ne osvajanja izvan državnog teritorija.

i poznatijem modelu bližem nacionalsocijalizmu. U Hrvatskoj je praktični pokušaj da se difuzni nacionalizam politički upotrijebi upravo u ovom pravcu — za osvajanje teritorija druge države, naišao na vrlo veliki otpor. Gotovo cijela politička opozicija suprotstavila se hrvatskoj agresivnoj politici u Bosni i Hercegovini, javnost se oko toga podijelila, a raskolilo se i samo vodstvo vladajuće stranke. Na toj temi prvi puta su se javno razišle katolička crkva i državna vlast, koje su započele svoje nove odnose od izbora 1990. godine u izuzetnom skladu. Za razliku od drugog vala nacionalizma koji je praktički zahvatio cjelokupno stanovništvo i koji je nastao za vrijeme napada i rata u Hrvatskoj, nacionalizam trećeg vala podijelio je Hrvatsku i počeo profilirati sasvim određenu političku opciju. Budući da u ovom svom izdanju on više nije bio sveobuhvatan, unutar njega se više nije manifestirao spektar političkih stavova i strategija. Ovo je bio nacionalizam koji je trebao opravdati vođenje rata na tuđem teritoriju, financiranje vojnih formacija Hrvatskog vijeća obrane u Hercegovini, personalnu uniju te strane vojske i Hrvatske vojske putem seljenja komandnog osoblja, financiranje cijele paradržavne formacije Herceg-Bosne formirane unutar druge države. Taj je nacionalizam bio i podloga za monstruoznu ideju »humanog preseljenja« naroda, odnosno »etničkog čišćenja« — dva eufemizma koji su upotrebljavani za genocid. Izloženi su mu bili Bošnjaci, ali i Hrvati srednje Bosne, koji su se u redu stvari kakav je predviđao ovaj nacionalizam, našli na teritoriju predviđene za političku trgovinu od strane hrvatskih i hercegovačkih vlasti. Političke elite ratom su stvarale etnički homogene teritorije. Hrvati srednje Bosne, u to doba većina hrvatskog stanovništva u Bosni i Hercegovini, bili su za taj plan previše izmiješani s Bošnjacima, na području za koje je predviđeno da bude pod kontrolom

Izbor ksenofobičnog nacionalizma

Na istom geografskom i etničkom prostoru dvadesetak godina kasnije jedna drugačija politička elita također se odlučila za političku upotrebu nacionalizma. Ovoga puta, međutim, radilo se o nacionalizmu čija je osnovna funkcija bila zatvoriti prostore demokracije i raznolikosti i potisnuti aspiracije prema političkim i građanskim slobodama. Rat u Hrvatskoj početkom '90-ih, s kojim je spojeno ovo drugo masovno oživljavanje nacionalizma, kod većine građana osvijestio je potrebu za očuvanjem svog nacionalnog identiteta. No on sam po sebi nije proizveo ksenofobiju i neprijateljstvo prema drugim etničkim grupama. Porast i bujanje takvih osjećaja rezultat je političkog izbora elite vlasti u Hrvatskoj. Pravac u kojem će ona usmjeriti nacionalizam formirao se postepeno, ili je barem postepeno dobivao na snazi i jednoznačnosti. U početku se činilo kao da nema jasnog opredjeljenja, odnosno kao da je nacionalizam kombiniran s izrazito europskom orijentacijom i izgradnjom demokratskih institucija. Iako je u javnom govoru ksenofobični, etnički nacionalizam zauzimao važno mjesto, obzirom na druge simptome to se moglo promatrati kao tranzicijska karakteristika, a ne kao element konsolidacije i stabilizacije režima.

Međutim, mnoge privremene pojave s vremenom su postale uvrježeni način ponašanja i dominantne vrijednosti. Ako treba odrediti jedan prelomni događaj koji je označio stabiliziranje etničkog nacionalizma u javnom političkom govoru, onda je to aktivno uključivanje Hrvatske u rat protiv Bošnjaka u Bosni i Hercegovini. Nacionalni identitet ovdje više nije bio dodatna motivacija u obrani zemlje od vanjske agresije, kao u prvim godinama rata u Hrvatskoj. Taj je nacionalizam branio i građanski status i

drugačiju političku kulturu i civilne slobode. On je bio reakcija na agresivni, ksenofobični nacionalizam izvana i između ostalog, afirmirao je i drugačije razumijevanje i odnos prema nacionalnom identitetu od onoga koji mu se nametao agresijom. No u ratu u Bosni i Hercegovini Hrvatska se pojavila kao agresor i različite varijante liberalnog nacionalizma više nisu mogle opravdati tu ulogu. Elita vlasti se u tom trenutku definitivno okrenula ksenofobičnom nacionalizmu i počela ga svjesno i sustavno razvijati i artikulirati kao političko opredjeljenje i izbor za Hrvatsku.

Strategija kojom se u tome koristila mogla bi se nazvati sindromom *Ljepotice i zvijeri*. U istoimenom filmu, naime, proizvedenom u Disneyevim studijima, seoski nasilnik priprema napad na dvorac u kojem se nalazi princ začaran u zvijer. No budući da ta zvijer nije nikome ništa učinila niti ju je do tada itko smatrao neprijateljskom, treba smisliti način kako da se seljake pridobije za napad. Da bi ih motivirao, lokalni nasilnik počinje javno opisivati zvijer kao krvoločno, agresivno stvorenje, koje će, ako seljaci ne napadnu, doći i oteti im djecu, razrušiti kuće, poubijati žene i uopće uništiti njihovo selo, njihov način života i njih same. Iako nikome ništa nije učinila, zvijer u javnom govoru postaje strašna i opasna. Svjesnom odlukom seoskog vođe, motiviranom njegovim osobnim ambicijama i frustracijama, stvara se psihoza u kojoj seljaci počinju vjerovati da su neposredno ugroženi i da se mogu obraniti jedino ako napadnu i unište zvijer. To što im dotadajne iskustvo govori da je zvijer za njih potpuno bezopasna i da nema nikakve agresivne namjere, gubi bilo kakvu snagu i značenje. Oni su spremni učiniti zvijeri sve ono za što ju je seoski vođa optužio da namjerava učiniti njima. Činjenice na temelju kojih su mirno živjeli desetljećima nisu se promijenile. Promijenio se samo javni govor seoskog vođe.

društava, stvorila je prostor u kojem su se rezultati tih analiza mogli prvi puta slobodno i bez uvijanja iznositi. Njihove granice su postale spoznajne i intelektualne mogućnosti autora, a ne više prag tolerancije partijskog aparata.

To razdoblje nam je omogućilo da ne samo iskustveno već i teorijski dobro upoznamo svoje stare totalitarne političke sisteme. U tom upoznavanju stvarna ili prividna razlika između totalitarne i autoritarne države bila je jedna od važnih dilema. Jugoslavenski i, s obzirom na tadašnju državnu zajednicu, hrvatski politički sistem bili su u tom smislu glavna sporna točka. Ovdajšnja varijanta realnog socijalizma bila je već dugi niz godina manje nasilna i manje konzistentna od onih u drugim zemljama Istočne i Srednje Europe. Rasprave koje su u znanstvenim krugovima započete 50-ih godina³⁸ okarakterizirale bi je prije kao autoritarnu verziju diktature nego kao punokrvni totalitarizam sovjetskog tipa³⁹. Međutim, istočnoeuropski autori koji su se, moglo bi se reći upravo zbog intimnijeg poznavanja totalitarizma, u ovoj diskusiji pojavili mnogo kasnije, dovode u pitanje distinkciju između autoritarnih i

totalitarnih država realnog socijalizma. Temeljina karakteristika totalitarizma, reći će svestrani poznavalac svoje teme Zdenek Mlynár, njegova je mogućnost da u svakom trenutku ograniči ili zaustavi svaku autonomnu aktivnost u bilo kojoj sferi društva⁴⁰. Manje je važno koliko aktivne prisile, nasilja i terora država upotrebljava da bi postigla taj cilj. Čak i ako instrumenti represije privremeno miruju, i ta joj mogućnost stoji samo potencijalno na raspolaganju, njezina moć je totalitarna.

Po ovom kriteriju iskustvo jugoslavenskog socijalizma bilo je iskustvo totalitarnog sistema. To nije bio totalitarizam koji je stalno i aktivno gušio svaki oblik autonomne društvene akcije ali se pokazalo da je kao mogućnost to uvijek bilo prisutno. Bila je to neka vrsta benevolentnog totalitarizma. Sva pogubnost jugoslavenskog modela benevolentnog totalitarizma pokazala se u punom svjetlu tek u njegovom raspadu. Sistem u sebi nije imao nikakvu obrambenu, nikakve zapreke i nikakve garancije protiv mirnog i nesmetanog prijelaza iz benevolentnog u malevolentni totalitarizam. Zakašnjela reakcija na taj prijelaz izazvala je takvu imploziju političkog sistema koja je okončala ne samo državu, već je ozbiljno uzdrmala i same temelje cjelokupne društvene strukture. Taj je potres progutao i većinu clemenata slobodnog civilnog društva kojima je ranija benevolentna faza dopustila da se razviju. Nema sumnje da je benevolentni totalitarizam, pod uvjetom da jeste benevolentan, praktično mnogo ugodniji od njegovih drugih, manje prikrivenih oblika. No on u sebi ne sadrži nikakvu garanciju sigurnosti građana; štoviše, on u sebi ne sadrži nikakvu garanciju njihovog građanskog statusa. Njegov glavni instrument nije otvorena, sistematska represija, ne-

38 Ovdje se prvenstveno misli na djela: H. Arendt, *The Origins of Totalitarianism*, Meridian Books, N. Y. 1951, J. C. Friedrich (ur.), *Totalitarianism*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1954. 1954. i J. C. Friedrich i Z. Brzezinski, *Totalitarian Dictatorship and Autocracy*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1956.

39 Analizirajući tridesetogodišnju raspravu o ovoj temi, G. Sartori određuje razliku između autoritarnih i totalitarnih političkih sistema. Autoritarnima smatra one koji falsificiraju i zloupotrebljavaju autoritet vlasti, ostavljajući na taj način malo ili ništa prostora slobodi (G. Sartori, *The Theory of Democracy Revisited*, Chatham House Publishers, Inc., Chatham, N. J. 1987, str. 189-190). Glavnom karakteristikom totalitarnih političkih sistema smatra njihovu potpunu penetraciju svih aspekata života u zajednici. Po njegovom mišljenju totalitarizam bolje funkcionira kao pridjev, određujući specifični, najekstremniji tip diktature — totalitarnu diktaturu (G. Sartori, *ibid.*, str. 202-203).

**General Assembly
Security Council**

Distr.: General
21 January 2016

Original: English

**General Assembly
Seventieth session**

Agenda item 120

Revitalization of the work of the General Assembly

Security Council

Seventy-first year

**Note verbale dated 8 January 2016 from the Permanent Mission
of Croatia to the United Nations addressed to the President of the
General Assembly and the President of the Security Council**

The Permanent Mission of the Republic of Croatia to the United Nations presents its compliments to the President of the General Assembly, Mogens Lykketoft, and the President of the Security Council, Elbio Rosselli, and has, upon the instruction of its Government, the honour to transmit herewith a letter from the Prime Minister of the Republic of Croatia, Zoran Milanović, concerning the nomination of the First Deputy Prime Minister and Minister for Foreign and European Affairs of the Republic of Croatia, Vesna Pusić, for the post of Secretary-General of the United Nations (see annex).

Annex to the note verbale dated 8 January 2016 from the Permanent Mission of Croatia to the United Nations addressed to the President of the General Assembly and the President of the Security Council

Letter dated 5 January 2016 from the Prime Minister of the Republic of Croatia addressed to the President of the General Assembly and the President of the Security Council

We have the honour to nominate Vesna Pusić for the post of Secretary-General of the United Nations. We thereby reconfirm Ms. Pusić's nomination, which we have already announced in our letter of 21 October 2015. Her curriculum vitae is attached hereto (see enclosure).

For the past four years Ms. Pusić has been holding the office of Minister for Foreign and European Affairs, and for the past three years also the office of the First Deputy Prime Minister of the Republic of Croatia.

Ms. Pusić has a distinguished national and international career, both as a politician and as a member of academia, which makes her completely suited for assuming this position of global leadership and responsibility. She has been actively involved in national and international politics for more than two decades, and had a very prominent role in Croatia's accession negotiations to the European Union, chairing the Parliamentary Committee in charge of monitoring the negotiations. Prior to that, she also served as a Deputy Speaker of the National Parliament and as a Vice-President of the European Liberals.

During her tenure as the First Deputy Prime Minister and Minister for Foreign and European Affairs, she has been especially active on development, humanitarian and human rights issues. A particular focus in her work has been the empowerment of women and girls, especially in post-conflict and transition societies, a topic which she strongly advocated both within the United Nations and the European Union frameworks.

We are confident that Ms. Pusić will bring to the post of Secretary-General of the United Nations a unique and rewarding combination of strong leadership, vision, personal integrity, management skills, a rich academic background and, above all, a deep understanding of global and regional issues.

We strongly support and believe in the principle of equitable geographical distribution for the highest leadership positions in the United Nations system. Since, to date, only the Eastern European Group has not had the honour to have its representative in the position of the Organization's highest official, we believe that the next Secretary-General should come from our region.

Furthermore, we also strongly support the gender equality principle in the selection and appointment process for the post of Secretary-General. Considering the 70 years of the Organization's existence, it is high time that a woman of impeccable and outstanding credentials be considered on an equal basis for this highly eminent post, and we are strongly convinced that Ms. Pusić, with her tireless dedication and many years of intensive leadership on global, development and human rights issues, is best suited for this demanding task.

We would be grateful if consultations could be facilitated and Member States and the Security Council so informed, in accordance with paragraph 60 of General Assembly resolution 51/241 of 31 July 1997, and if the present letter and its annex could be circulated as a document of the General Assembly and of the Security Council.

We stand ready to provide you with any additional information, if needed.

(Signed) Zoran Milanović
Prime Minister of the Republic of Croatia

Enclosure

Vesna Pusić, PhD

- **Minister for Foreign and European Affairs, First Deputy Prime Minister, Government of the Republic of Croatia**
- **Member of the Croatian Parliament**
 - **Deputy Speaker of the Croatian Parliament**
 - **Parliamentary Floor Leader of the HNS-Liberal Democrats Group in the Croatian Parliament**
 - **Chairwoman of the National Committee for Monitoring the European Union Accession Negotiation**
- **Professor of Sociology and Political Theory, University of Zagreb**

Education

- BA University of Zagreb, 1976 — Sociology and Philosophy
- PhD University of Zagreb, 1984 — Sociology
- University of Chicago (USA), 1972 — Sociology — semester study
- Humphrey Fellow, Postdoctoral Program, American University, Washington, DC. 1984/85 — Management of Human Resources

Summary

My professional career has developed in three areas:

- Academia and scientific research
- Non-governmental sector of social activism
- Politics — Government

Over time I worked in these three areas consecutively, but they also overlapped and I had been active in more than one area *simultaneously*. My experience in one area definitely informed and influenced my work in the others, which created more of a synergy than an orderly chronology.

- My **academic and scientific** career started in 1975 and lasted until 2010. However, the last 10 years — 2000 to 2010 — were the years where I focused more on politics, while still teaching at the University of Zagreb.
- My first **NGO** was also the first feminist group in former Yugoslavia, which I started with 6 other women in 1979. In 1992 I co-founded and became director of the *Erasmus Guild*, a non-government, non-partisan think tank for the culture of democracy. The think tank was active from 1992 to 1998. In that capacity I was the publisher of ERASMUS, a journal promoting the culture of democracy.
- I entered **politics** in 2000 when I was first elected an MP. I have since served both in the legislative and the executive branches.

Academia and Scientific Research

Main areas of academic and research interest: political theory, theory of democracy, transition and transformation in post-communist and post-conflict societies, organizational theory, industrial relations, industrial democracy and gender studies. I have published scientific work and lectured in all of these areas.

- 1975-1979: worked as a member of the IDE International Research Group doing comparative research on industrial democracy in 12 European countries, coordinated from the Wissenschaftszentrum, Berlin. Co-authored the research-based publications "Industrial Democracy in Europe" and "European Industrial Relations", both Clarendon Press, Oxford 1981.
- 1976-1978: worked as a researcher at the Institute of Sociology, University of Ljubljana, Slovenia.
- Since 1978: working at the Sociology Department, University of Zagreb; 1992-1994, Head of the Department.
- 1998: elected to full Professor, teaching courses in Sociology of Politics and Theories of Industrial Democracy.
- Since 2010: still formally affiliated with the University of Zagreb, but not teaching.

During the course of my professional career, I have either led or participated in a number of empirical research projects.

- From 1989 to 1991 I conducted an empirical study on managerial style in 18 of the most successful industrial organizations in Croatia. This served as the basis for an analysis of the managerial elite as a potential caretaker political elite for the transition period in Croatia. The results of this study were published in my book *The Leaders and the Managers*, Novi Liber, 1992.
- In 1995/96 I coordinated an empirical research project on dominant political, religious, family, work and environmental values in Croatia, which was a part of the global *World Value Survey* started 17 years earlier by the Institute of Social Research at the University of Michigan. This research became part of a larger project effort in Croatia, entitled *A New Agenda for a New Democracy*.

Non-governmental Sector of Social Activism

- **Women and Society** — In 1979, together with six other women, started the first feminist group in the former Yugoslavia. At that time feminism was seen both politically and socially as very controversial. But political pressure and attacks created the opposite effect and the group attracted significant interest and grew quickly. Since at that time NGOs were unknown and nonexistent in Yugoslavia, we were also seen as illegal and threatened with formal action. The Croatian Sociological Association offered to host us as part of their activities and the initiative survived within that framework. It became the seminal women's and feminist organization in Croatia for years to come.

- **Erasmus Guild** — In 1992 I co-founded and became director of the *Erasmus Guild*, a non-government, non-partisan think tank for the culture of democracy. The think tank was active from 1992 to 1998. *Erasmus Guild* published a political journal — ERASMUS, a series of books on political culture, democracy and political transition, as well as organized a number of round tables on various political issues. All our activities focused on advocating dialogue and finding peaceful solutions for the wars that at that time raged in Croatia and Bosnia-Herzegovina. We also provided a critical analysis of authoritarian regimes of the 1990s both in Croatia and other countries in the region. Fighting extreme nationalism, in the fall of 1993 Erasmus organized the round table discussion «Serbs and Croats». It was the first meeting of intellectuals, civil society representatives and Catholic and Orthodox Church officials from Croatia and Serbia since the beginning of the war. For six years Erasmus provided a strong voice in Croatia against authoritarianism, extreme nationalism and war. It was strongly criticized by the authorities, but it also provided a positive influence on the changes that started in the second half of the 90s.

Politics

- Minister for Foreign and European Affairs, First Deputy Prime Minister, Government of the Republic of Croatia
- Member of Croatian Parliament, elected 2000, 2003, 2007 and 2011;
 - Member of Foreign Relations Committee, European Integration Committee, Committee on the Constitution, Standing Orders and Political System, Defence Committee, Joint Parliamentary Committee Croatia — European Union;
 - Deputy Speaker of the Croatian Parliament 2003-2007;
 - President of the National Committee for Monitoring the European Union Accession Negotiations 2007-2011;
 - Parliamentary floor leader of Croatian People's Party group in the Croatian Parliament 2000-2003, 2007-2011;
- Vice-president of ELDR (European Liberal Democrat and Reform party) — elected for two terms;
- Leader, Croatian People's Party, 2000-2008, 2013-present;

Guest lectureships and professional councils

- 1992 to 1997 — member of the Joint Committee for Eastern Europe of the American Council of Learned Societies. Member of the Research Council of the International Forum for Democratic Studies.
- I have lectured at the University of Chicago; the American University, Washington, D.C.; The New School for Social Research, New York; Cornell University, Ithaca, New York; The Wilson Center, Washington, D.C.; the International Democratic Forum, Washington, D.C.; the Foreign Service Institute, U.S. Department of State and gave talks at a number of other European and American institutions.

- During the academic year 1996/97 I was the E. L. Wiegand Distinguished Visiting Professor of Democratization at Georgetown University, School of Foreign Service, Washington, D.C.
- I spent the academic year 1984/85 at the School of International Service, The American University, Washington, D.C. as a H. H. Humphrey Fellow specializing in management of human resources.
- In 1980 I taught at the Sloan School of Management at M.I.T. (Massachusetts Institute of Technology)

Publications

Books

- *Democracies and Dictatorships*, Durieux, 1998.
- *The Leaders and the Managers*, Novi Liber, 1992.
- *Industrial Democracy and Civil Society*, Sociološko društvo Hrvatske, 1986.
- *Industrial Democracy in Europe*, Clarendon Press, Oxford, 1981 (co-author)

Other

- *European Industrial Relations*, Clarendon Press, Oxford, 1981 (co-author)
- Author of approximately 50 scientific and professional articles in domestic and international journals

U Zagrebu, 3. studenog 2015.

PREDSTAVKA

Poštovana ministricice Pusić,

Ovu predstavku Vam šaljem sukladno članku 7. *Etičkog kodeksa državnih službenika* koji propisuje: "U obavljanju službene dužnosti državni službenik dužan je čuvati osobni ugled, ugled državne službe i povjerenje građana u državnu službu." Smatram da bih kršio Etički kodeks kad bih šutio o informacijama do kojih sam došao tijekom obavljanja službene dužnosti i kad ne bih, temeljem tih informacija, inzistirao na prijedlogu kojeg Vam ovom predstavkom upućujem. Smatram da Vam se imam pravo obratiti sukladno članku 46. Ustava Republike Hrvatske, koji propisuje: "Svako ima pravo slati predstavke i pritužbe, davati prijedloge državnim i drugim javnim tijelima i dobiti na njih odgovor." Izravno Vam se obraćam nakon što, unatoč navedenoj odredbi Ustava Republike Hrvatske, nisam dobio odgovor na isti prijedlog koji sam 9. srpnja 2015. preporučeno Hrvatskom poštom dostavio Vašoj tadašnjoj pomoćnici, a sadašnjoj stalnoj predstavnici Republike Hrvatske u Stalnoj misiji RH pri UN-u u Ženevi, gđi. Vesni Batistić-Kos. Štoviše, isti prijedlog sam službeno e-porukom (u privitku) dostavio Vašem zamjeniku g. Jošku Klisoviću 2. listopada 2015. i također nisam dobio odgovor. Iscrpivši bez rezultata mogućnosti komunikacije s Vašim najbližim suradnicima, preostalo mi je obratiti Vam se izravno. Kad već Ustav Republike Hrvatske nije bio dovoljan poticaj da mi pošalju odgovor, nije li i Vama začuđujuće što mi navedeni pravnici i državni dužnosnici nisu odgovorili barem u skladu s Vašim javnim višekratno ponavljanim tvrdnjama da "Iza ove Vlade ne će ostati ništa ispod tepiha". Koliko sam mogao prebrojati na internetskoj tražilici, navedenu ste tvrdnju u različitim izvedbama, no uvijek koristeći jezičnu figuru "guranja problema pod tepih", javno ponovili najmanje 7 puta u zadnje dvije godine: 4. prosinca 2013.; 22. veljače 2014.; 22. travnja 2014.; 6. studenog 2014.; 10. studenog 2014.; 29. studenog 2014. i 27. prosinca 2014.

"Važno je imati snage suočiti se s teškoćama" javno ste izjavili 20. lipnja 2015. Poštovana ministricice Pusić, predlažem Vam da prikupite snagu prije nego što nastavite čitati ovu predstavku.

Sukladno zacrtanom cilju koncepta nove javne uprave *Programa Vlade Republike Hrvatske za mandat 2011.-2015. o "osiguravanju transparentnosti podataka o javnoj upravi i unutar nje"* (cilj br.3), ovu e-poruku dostavljam i desecima hrvatskih profesionalnih diplomata. Izbor primatelja ove e-poruke nije slučajna. Radi se o kolegama s kojima sam krajem prošle godine sudjelovao u uspješnom suprotstavljanju inicijativi vodstva *Udruge hrvatskih diplomata* da, u sklopu planiranog putovanja te udruge po balkanskim zemljama, organizirano posjete Titov grob u Beogradu. Navedena udruga ima sjedište u službenim prostorijama MVEP-a, a u lipnju prošle godine bila je organizator središnjeg obilježavanja Dana hrvatske diplomacije na kojem je glavni gost bio tadašnji Predsjednik Republike Hrvatske g. Ivo Josipović. Budući da se navedena udruga deklarativno zalaže za profesionalizaciju, odnosno depolitizaciju hrvatske diplomatske službe, zajedno s dijelom hrvatskih profesionalnih diplomata smatrao sam neprimjerenim uključivanje organizirane posjete hrvatskih diplomata Titovom grobu u program njihovog planiranog putovanja. Nesmotrenošću vodstva udruge poziv za navedeno putovanje upućen je 18. studenog 2014., upravo na dan sjećanja

na pad Vukovara i Škabrnje u ruke zločinaca pristiglih iz Srbije kojima su svesrdno pomagali odmetnuti Srbi iz Hrvatske. Posjet Titovu grobu bio je planiran za 4. siječnja 2015., baš u vrijeme između dva kruga hrvatskih predsjedničkih izbora u kojima je uloga Tita bila nametnuta kao tema izborne kampanje nakon što je poraženi kandidat Josipović simbolički krenuo u kampanju sa zagrebačkog trga koji još uvijek nosi Titovo ime. Na svu sreću ne ćemo nikad s pouzdanjem moći utvrditi bi li prvi organizirani posjet hrvatskih diplomata Titovom grobu usred izborne kampanje doprinio depolitizaciji hrvatske diplomatske službe, jer je vodstvo *Udruge hrvatskih diplomata*, nakon protivljenja dijela hrvatskih profesionalnih diplomata, ipak odustalo od srljanja u beogradsku maglu.

Nakon uvodnog pojašnjavanja surječja ove predstave, sukladno Ustavu Republike Hrvatske i Etičkom kodeksu državnih službenika, predstaviti ću Vam svoj prijedlog. Naime, Vlada Republike Hrvatske je 3. lipnja 2015. na 231. sjednici usvojila „Zaključak o suradnji s Bosnom i Hercegovinom kod pružanja pravne pomoći u kaznenim stvarima“. Zaključkom Vlada RH u „potpunosti odbacuje navode“ korištene u zamolbama „koje pravosudna tijela Bosne i Hercegovine upućuju pravosudnim tijelima Republike Hrvatske“, u kojima se, između ostalog, koristi „formulacija po kojoj su se zločini događali u okviru širokog i sistematičnog napada vojnih snaga u koje je bila uključena i Hrvatska vojska.“ Štoviše, Vlada RH je podsjetila „i na međudržavne sporazume između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koji su dali puni legitimitet potpori koju je Republika Hrvatska dala Bosni i Hercegovini.“ Iz informacija i video zapisa dostupnim na javnim internetskim stranicama Vlade RH (<https://vlada.gov.hr/sjednice/231-sjednica-vlade-republike-hrvatske-17098/17098>) vidljivo je da je ministar pravosuđa g. Orsat Miljenić, predstavljajući tekst Zaključka članovima Vlade, uz ostalo, naveo: „u opisu događanja u BiH spominju se napadi Hrvatske vojske i druge stvari koje, po našem viđenju, naprosto nisu točne. One vrijeđaju pravni poredak Republike Hrvatske, ne proizlaze iz međunarodnih sporazuma koji su bili na snazi i iskrivljuju sliku o tome što se događalo“. Na istoj sjednici o spomenutoj temi niste uzimali riječ, ali ste sjedili neposredno uz predsjednika Vlade RH g. Zorana Milanovića i morali ste čuti kad je navedene političke inkriminacije ocijenio „protivnim našim nacionalnim interesima“.

U tom smislu skrećem Vam pozornost da u Vašem službenom životopisu, objavljenom na javnim internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, još uvijek ističete podatak o svom autorstvu knjige „*Demokracije i diktature*“ (Novi liber, 1998.). U navedenoj knjizi, koja štoviše prema navodima u Vašem životopisu „služi kao sveučilišna literatura“, između ostalog na str. 94 tvrdite: „Učestvovanje Hrvatske 1993. godine u agresiji na Bosnu i Hercegovinu i u komadanju te države više se nije moglo oslanjati na difuzni, defenzivni nacionalizam.“. Da se ne radi o zatipku ili tiskarskoj pogriješci, nego zaista o Vašem stavu, potvrđujete ponavljanjem te tvrdnje na str.127 iste knjige: „No u ratu u Bosni i Hercegovini Hrvatska se pojavila kao agresor...“.

U pogovoru knjige „*Demokracije i diktature*“ ustvrđujete da je navedena knjiga nastala kroz pet godina Vašeg rada, te tvrdite da je s Vama urednički na rukopisu radio, i s Vama o većini ideja razgovarao, g. Slavko Goldstein, sadašnji posebni savjetnik za kulturu predsjednika Vlade RH g. Milanovića. Sustavnost koju navodite u pogovoru ukazuje da neistinitu i hrvatskim interesima protivnu tvrdnju o navodnoj agresiji Republike Hrvatske na Bosnu i Hercegovinu niste iznijeli ishitreno, nego proračunato. S obzirom da je Vaša neistinita tvrdnja o agresiji Republike Hrvatske na Bosnu i Hercegovinu protivna hrvatskim nacionalnim interesima, a očito je u skladu s velikosrbijanskom politikom izjednačavanja krivnje, nameću se pitanja - zašto ste uopće razvijali tu neistinitu tvrdnju i ustrajno ju ponavljali u vrijeme dok je Tužiteljstvo UN-ovog Suda za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY) u postupcima protiv Hrvata iz Bosne i Hercegovine promoviralo konstrukciju o navodnom „udruženom zločinačkom poduhvatu“ u okviru kojeg je politički vrh Republike Hrvatske optužen za navodno planiranje pripajanja dijelova Bosne i Hercegovine Republici Hrvatskoj?

Poštovana ministricice Pusić, Vaša tvrdnja o navodnom "učestvovanju Hrvatske 1993. godine u agresiji na Bosnu i Hercegovinu i u komadanju te države", navedena u knjizi „Demokracije i diktature“ čije autorstvo ističete u svom službenom životopisu objavljenom na javnim internetskim stranicama Vlade RH i MVEP-a, neistinita je, vrijeđa pravni poredak Republike Hrvatske i štetna je za hrvatske nacionalne interese. Do navedenog zaključka bilo je jednostavno doći i prije usvajanja Zaključka Vlade RH, pa i prije objavljivanja Vaše knjige 1998., čitanjem javno dostupnih dokumenata koje je Republika Hrvatska donosila od trenutka svog osamostaljenja. Podsjećam Vas da je Hrvatski sabor 25. lipnja 1991. usvojio *Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske i Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske* u kojoj je, između ostalog, izrijekom naveo da su "...državne granice Republike Hrvatske ...granice između Republike Hrvatske i ...Bosne i Hercegovine...u okviru dosadašnje SFRJ...". Uz brojne konkretne dokaze o pruženoj pomoći Republike Hrvatske Bosni i Hercegovini u suprotstavljanju srbijanskoj agresiji, podsjećam da je Republika Hrvatska neovisnost Bosne i Hercegovine priznala 7. travnja 1992., dakle 24 sata nakon što su tu državu počele priznavati članice EU. Neovisnost Bosne i Hercegovine Srbija je priznala tek 14. prosinca 1995., nakon što je Hrvatska vojno porazila velikosrbijanski projekt i nakon što je Srbija, slijedom svog vojnog poraza, bila prisiljena potpisati Daytonski mirovni sporazum.

Poštovana ministricice Pusić, predlažem Vam da sa službenih internetskih stranica Vlade RH i MVEP-a uklonite naznaku na svoje autorstvo knjige "Demokracije i diktature" u kojoj ističete neistinite tvrdnje koje vrijeđaju hrvatski pravni poredak i suprotne su hrvatskim nacionalnim interesima.

Kad sam ovaj prijedlog slao Vašoj bivšoj pomoćnici gđi. Batistić-Kos i Vašem zamjeniku g. Klisoviću, nisam smatrao potrebnim argumentaciju prijedloga detaljnije pojašnjavati jer su oboje navedenih dužnosnika pravnici i dugogodišnji profesionalni diplomati Republike Hrvatske. Stoga sam očekivao da će razumjeti neprimjerenost zadržavanja naznake na Vašu knjigu na javnim internetskim stranicama Vlade RH i MVEP-a, osobito nakon što je Vlada RH 3. lipnja 2015. usvojila Zaključak. Ovom ću prigodom ponuditi detaljniju argumentaciju u svom nastojanju da do svijesti najviše političke razine odlučivanja u MVEP-u ipak dopre moj prijedlog o važnosti uklanjanja s javnih internetskih stranica Vlade RH i MVEP-a naznake na Vaše autorsko djelo "Demokracije i diktature".

1. Vaša knjiga s neistinitim tvrdnjama o navodnom „učestvovanju Hrvatske 1993. godine u agresiji na Bosnu i Hercegovinu“ objavljena je 1998., u vrijeme kad je Tužiteljstvo ICTY-a izgrađivalo konstrukciju o sudjelovanju političkog vrha Republike Hrvatske i Hrvata iz Bosne i Hercegovine u navodnom "udruženom zločinačkom poduhvatu" u okviru kojeg je politički vrh Republike Hrvatske navodno nastojao dijelove Bosne i Hercegovine pripojiti Republici Hrvatskoj. Podsjećam da su i šestorica Hrvata iz Bosne i Hercegovine (Prlić i ostali), koji još uvijek iščekuju pravomoćnu presudu ICTY-a, također optuženi za sudjelovanje u navodnom "udruženom zločinačkom poduhvatu" s navodno istom namjerom pripojenja dijelova Bosne i Hercegovine Republici Hrvatskoj. G. Theodor Meron, predsjednik ICTY-a, javno je nagovijestio da će taj sud Ujedinjenih naroda pravomoćnu presudu šestorici Hrvata objaviti sredinom 2017., u vrijeme kada ćete, ako temeljem Vaše kandidature koju je Vlada RH poduprla 3. rujna 2015. budete izabrani, obnašati dužnost Glavne tajnice Ujedinjenih naroda. Poštovana ministricice Pusić, predlažem Vam da razmislite o težini i šteti koju Vaše neistinite tvrdnje mogu nanijeti pravu na pravično suđenje šestorici Hrvata u slučaju Vašeg izbora na poziciju Glavne tajnice svjetske organizacije koja je osnivač ICTY-a, ako naznaku na knjigu s neistinitim tvrdnjama i dalje budete isticali u svom službenom životopisu.

2. Vaša tvrdnja o navodnom „učestvovanju Hrvatske 1993. godine u agresiji na Bosnu i Hercegovinu“ nije jedina neistinita tvrdnja navedena u knjizi "Demokracije i diktature" koju je argumentima lako osporiti. Primjerice, na str. 61 iste knjige jugoslavenski totalitarizam nazvali ste

nekom vrstom "benevolentnog totalitarizma". Vaša neistinita tvrdnja da je jugoslavenski totalitarizam bio "benevolentan" (dakle da je bio dobrohotan, dobrodušan, blagonaklon ili dobronamjieran) osim što je po svojoj prirodi očit oksimoron, odnosno besmislica, u suprotnosti je s izričajem "Deklaracije Hrvatskoga sabora o osudi zločina počinjenih tijekom totalitarnog komunističkog poretka u Hrvatskoj 1945.-1990. godine" u kojoj je u lipnju 2006. najviše zakonodavno tijelo Republike Hrvatske između ostalog istaknulo: "Totalitarni komunistički režimi koji su vladali u Srednjoj i Istočnoj Europi u prošlom stoljeću, a koji su još na vlasti u nekoliko zemalja svijeta, bili su, bez iznimke, označeni masovnim povredama ljudskih prava." Podsjećam da ste u vrijeme usvajanja te Deklaracije obnašali dužnost potpredsjednice Hrvatskog sabora. Nekoliko mjeseci prije usvajanja navedene Deklaracije Hrvatskog sabora, u siječnju 2006. Parlamentarna skupština Vijeća Europe je Rezolucijom 1481 usvojila identičan izričaj, te je potvrdila da civilizirani svijet, kojem Hrvatska pripada, smatra da su svi komunistički režimi, bez iznimke, masovno kršili ljudska prava, odnosno da ni jedan komunistički totalitarizam, pa tako niti onaj jugoslavenski, nije bio "benevolentan". Hrvatski sabor je u Deklaraciji zločine jugoslavenskog režima nazvao zločinima "totalitarnog komunizma u Hrvatskoj ili nad Hrvatima u svijetu", te pri tom karakter i intenzitet tih zločina nije apologetski relativizirao nazivajući jugoslavenski totalitarizam dobrodušnim. Deklaracija Hrvatskog sabora, kao i Rezolucija Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, ističu da su se masovne povrede ljudskih prava u komunističkim totalitarizmima razlikovale ovisno o zemlji i povijesnom razdoblju. Čitanjem Deklaracije Hrvatskog sabora i Rezolucije PS VE 1481 možete i sami utvrditi da su jugoslavenski totalitaristi, ovisno o razdoblju, počinili doslovce sve masovne povrede ljudskih prava spomenute u navedenim dokumentima. Štoviše, okrutnost i sustavnost jugoslavenskog komunističkog totalitarizma u planiranju, provedbi i prikrivanju zločina dodatno potvrđuju i međunarodni autori knjige "Crna knjiga komunizma", osobito ističući metode u Titovim logorima, te uspoređujući jugoslavensku komunističku represiju s nacističkom i staljinističkom represijom (str. 388). Knjiga "Crna knjiga komunizma" relevantna je stručna literatura korištena u izradi Izvješća Političkog odbora PS VE tijekom pripreme spomenute Rezolucije 1481., a pogovor njemačkom izdanju knjige "Crna knjiga komunizma" napisao je g. Joachim Gauck, aktualni Predsjednik SR Njemačke i neprijeporni moralni autoritet u toj državi koja se uspješno suočila s oba totalitarizma. Budući da je knjiga "Crna knjiga komunizma" objavljena 1997., dakle prije Vaše knjige "Demokracije i diktature", prava je šteta što tu knjigu niste više konzultirali prije nego što ste jugoslavenski totalitarizam neistinито i uvredljivo nazvali "benevolentnim". Uostalom, oprostite, a kamo ste gledali ako se kao zagrebačka studentica 1971. niste osobno uvjerali da tadašnji komunistički totalitarizam uopće nije bio "benevolentan" prema svojim neistomišljenicima i Vašim tadašnjim kolegama studentima koji su podržavali zahtjeve Hrvatskog proljeća? Sudski proces koji se već godinu dana vodi u Münchenu je jedan od brojnih dokaza da jugoslavenski totalitarizam, od svog početka pa do samog kraja, nije bio "benevolentan", nego je, baš kao što je i utvrđeno u Deklaraciji Hrvatskog sabora i Rezoluciji PS VE 1481, u različitim povijesnim razdobljima sve do rušenja tog totalitarizma koristio različite metode masovnog kršenja ljudskih prava. G. Gauck, koji u SR Njemačkoj ima toliki ugled da je na funkciju Predsjednika izabran u prvom krugu izbora s 80% glasova, u svom se pogovoru njemačkog izdanja "Crne knjige komunizma" zapitao: "Zašto je naše sjećanje selektivno?" Poštovana ministrica Pusić, predlažem Vam da i Vi razmislite o odgovoru na isto pitanje.

3. Vaša knjiga "Demokracije i diktature" sadrži još neistina koje ne vrijeđaju samo hrvatski pravni poredak, nego i hrvatski zdrav razum. Jedna od tih neistina je i Vaša tvrdnja da "komunistička stranka u Hrvatskoj nije ni pokušala ugrabiti i ostvariti kontrolu nad procesom tranzicije" (str. 176). Poštovana ministrica Pusić, Komunistička partija Hrvatske - Stranka demokratskih promjena (SKH-SDP) 1990. sudjelovala je i osvojila 30% mandata na prvim višestranačkim izborima u Hrvatskoj, koja je tada još bila dio bivše Jugoslavije. Sigurno se sjećate zastupnika te partije-stranke koji na glasovanju u Hrvatskom saboru nisu podržali spomenutu Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske, kojom je Republika Hrvatska, kao što je već rečeno, uz proglašenje

vlastite samostalnosti, priznala i cjelovitost Bosne i Hercegovine. Suprotno Vašoj tvrdnji, ustvrđujem da je "komunistička stranka u Hrvatskoj" pokušala, no nije uspjela ugrabiti kontrolu.

Poštovana ministricice Pusić, nemoguće je utvrditi broj studenata koji su, nekritički učeći iz sveučilišne literature "Demokracije i diktature", s diplomom Sveučilišta u Zagrebu krenuli izgrađivati hrvatsko društvo (uključujući i hrvatsku diplomaciju) indoktrinirani Vašim neistinama poput one o navodnom „učestvovanju Hrvatske 1993. godine u agresiji na Bosnu i Hercegovinu“ ili one da je jugoslavenski totalitarizam bio "benevolentan". Vaše neistine, ma koliko ih puta Vi ponovili i napisali, nisu postale niti mogu postati istinama, nego su hrvatskom društvu dodatno potvrdile važnost ispravnog tumačenja i slijeđenja poziva g. Damira Borasa, rektora Sveučilišta u Zagrebu, o "povratku biblijskim vrijednostima" od kojih je istinoljubivost jedna od najvrjednijih ljudskih krjeposti, kao i kriterija izvrsnosti u svim područjima društva, a osobito u znanosti, politici i diplomaciji.

Iako ih ima još, neistine u Vašoj knjizi "Demokracije i diktature" prestajem nabrajati. Nije mi ni namjera detaljnije analizirati Vašu knjigu, nego Vas uvjeriti da naznaku na knjigu navedenog sadržaja i izvrsnosti bez odgode uklonite s javnih internetskih stranica Vlade RH i MVEP-a. U demokratskoj Hrvatskoj dozvoljeno je privatno pisati besmislice, i to Vam pravo nitko ne može ni osporiti niti zabraniti. Međutim, kao hrvatski državni službenik i hrvatski profesionalni diplomat smatram da Vam se na javnim internetskim stranicama Vlade RH i MVEP-a, čije održavanje plaćaju hrvatski građani, mora osporiti i onemogućiti isticanje autorstva knjige s neistinitim tvrdnjama koje vrijeđaju pravni poredak Republike Hrvatske, te su protivne hrvatskim nacionalnim interesima i dokumentima koje su usvojila najviša tijela zakonodavne i izvršne vlasti Republike Hrvatske.

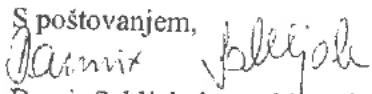
Poštovana ministricice Pusić, 22. travnja 2014. javno ste izjavili: "Ako se dugo gura pod tepih, čišćenje je teže." Predlažem Vam da sami pokušate procijeniti može li se Vaša navedena jezična figura primijeniti na činjenicu da ste u službenom životopisu do danas zadržali napomenu o svom autorstvu knjige "Demokracije i diktature" objavljene 1998., kao i na činjenicu da mi Vaši najbliži suradnici do danas nisu poslali odgovor na prijedlog koji su zaprimili 9. srpnja 2015., odnosno 2. listopada 2015.

Jedan engleski književnik, poznat po svom suprotstavljanju totalitarnim sustavima i mentalitetima, rekao je da "činjenice ne prestaju postojati ako se ignoriraju". Nemam moć kojom bih Vas mogao spriječiti da nastavite ignorirati činjenice navedene u ovoj predstavi, baš kao što niti Vi nemate moć kojim biste mene mogli spriječiti da o svojim saznanjima izvijestim hrvatska državna tijela koja brinu za usklađeno djelovanje i stabičnost državne vlasti, te da im u skladu sa člankom 46 Ustava Republike Hrvatske predložim razmatranje odluke o povlačenju podrške Republike Hrvatske Vašoj kandidaturi za funkciju Glavne tajnice UN-a, što je funkcija za koju kandidati već 70 godina moraju biti "sposobni i izvrstni", sukladno Rezoluciji Opće skupštine UN-a 11/1 iz 1946.

Poštovana ministricice Pusić, drugi engleski književnik, također poznat po svom suprotstavljanju totalitarnim sustavima i mentalitetima, pojam slobode je definirao "slobodom reći da su dva i dva jednako četiri", kao i "slobodom reći ljudima ono što ne žele čuti". Generacije Hrvata su se za tu slobodu ustrajno borile, suprotstavljajući se totalitarizmima od kojih onaj posljednji Vi neistinito i uvredljivo nazivate "benevolentnim". Generacija predvođena prvim hrvatskim Predsjednikom Franjom Tuđmanom se na koncu za tu slobodu i izborila, zaustavivši srbijansku agresiju na Republiku Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu.

Srdačno Vas pozdravljam iz te slobode.

S poštovanjem,

Damir Sabljak, hrvatski profesionalni diplomat